

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Nyírák Gergely ügyvéd által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek a Dr. Balczó Gábor ügyvéd által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből eredő igény érvényesítése iránt indult perében a Fejér Megyei Bíróság 2010. július 14. napján kelt 15.G.40.008/2009/29. számú ítéletével szemben az alperes által 30. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen a felperesnek 15 nap alatt fellebbezési eljárási költség fejében 300.000 (azaz háromszázezer) Ft + áfa ügyvédi munkadíjat.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 11.676.800 Ft-ot, és ezen összeg után 2008. december 1-jétől a kifizetés napjáig járó a mindenkori késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű késedelmi kamatot, valamint 1.347.200 Ft perköltséget.

Az elsőfokú bíróság nem tartotta megalapozottnak az alperes hatásköri kifogását. Az elsőfokú bíróság álláspontját azzal indokolta, hogy a felek által 2008. február 6-án kötött blanketta szerződésben a felek egy 2002-ben már megszűnt választottbíróság eljárását kötötték ki, ami nem azonosítható a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbírósággal. A bíróság a Ptk. 205. §-ra utalással kifejtette azt is, hogy egyértelmű rendelkezés hiányában a bíróság nem értelmezheti kiterjesztően a felek hatáskör kikötésére vonatkozó akaratát, tehát a felek érvényesen nem állapodtak meg választottbírósági eljárásban.

Az elsőfokú bíróság az alperes per megszüntetésére irányuló, a Pp. 121/A. §-ra alapított kérelmét is megalapozatlannak tartotta, mert a kereset beadását megelőzően a felek részletesen kifejtették jogi és ténybeli indokaikat, a felperes az

erre vonatkozó egyeztetések iratait csatolta a periratokhoz, ezzel eleget tett a jogszabályban foglalt előírásnak.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a peres felek 2008. február 6-án - több éves üzleti kapcsolatot követően - a Ptk. 417. § (1) bekezdése szerinti mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötöttek, mely szerződésre a Ptk. 422. § (4) bekezdése értelmében az adásvétel és a vállalkozás szabályait kell megfelelően alkalmazni. Az elsőfokú bíróság kifejtette a Ptk. 228. § (1) bekezdésére hivatkozással, hogy a szerződés 8. pontjának a szerződés érvényességére vonatkozó rendelkezése helyesen úgy értelmezendő, hogy az alperes csak abban az esetben hajlandó az árut átvenni, amennyiben a jogszabályi előírás szerinti növényvédelmi és származási nyilatkozatot a felperes átadja. Ez a kikötés nem minősül felfüggesztő feltételnek, nincs szó bizonytalan eseményről, amelynek bekövetkeztétől függne a megállapodás létrejötte. A szerződésben kikötött mellékletek nem a szerződés érvényes létrejöttéhez szükségesek, hanem a teljesítés módjához kapcsolódnak, azok hiánya a nem szerződésszerű teljesítést vonja maga után.

Az elsőfokú bíróság a szerződés értelmezése, valamint a tanúvallomások alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felek a teljesítésre 2008. szeptember 20. és október 30. közötti szállítási időszakot szabtak meg. A felperes a teljesítéssel nem esett késedelembe azzal, hogy 2008. szeptember 24-én minőségi bizonylat hiányában még nem tudta kiszolgáltatni az árut. Az alperesnek a felperes 2008. szeptember 19-ei leveléből és szeptember 22-ei üzenetéből tudnia kellett, hogy a felperes szeptember 24-én a minőségi tanúsítvány nélkül nem tudja kiadni a terményt. A Ptk. 4. §-a értelmében a felek a szerződés teljesítése során kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni. Ezen elv teljesülése érdekében az alperesnek további egyeztetéseket kellett volna végeznie a konkrét szállítási időpontot illetően. Ehelyett az alperes 2008. szeptember 24-én elállt a szerződéstől. Az alperes a Ptk. 395. § (1) bekezdése alapján gyakorolhatta elállási jogát, azonban köteles megtéríteni a felperest ért kárt. A bíróság értékelte azt is, hogy a felperes minőségi tanúsítvány birtokában 2008. szeptember 26-tól kezdődően, azaz a szerződésben kikötött intervallumban szerződésszerűen képes lett volna a termény átadására.

Az elsőfokú bíróság kifejtette azt is, hogy az alperes nem bizonyította a perben, hogy a szerződés teljesítése 2008. szeptember 24. után már nem állt érdekében. A kihallgatott tanúk vallomása, illetve az alperes által csatolt értékesítési szerződésekből nem következik az érdekmúlás, hanem az alperes szerződéstől való elállása arra vezethető vissza, hogy az alperes értékesítési nehézségei miatt nem volt hajlandó átvenni az árut.

Az elsőfokú bíróság szakértői vélemény és tanúvallomások alapján állapította meg, hogy a felperes 2008. november 26-án az akkori piaci árnak megfelelően tudta értékesíteni az árut. A felek által kötött szerződésben meghatározott vételár és a tényleges vételár közötti különbség, továbbá 2008. október 30-tól a tényleges

értékesítéséig eltelt idő alatti tárolási költség a felperes kára, amit az alperes köteles a felperes részére megfizetni.

Az elsőfokú bíróság a késedelmi kamat viseléséről a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése alapján, a perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján határozott.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a per megszüntetését, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint sem állnak fenn a per megszüntetésének a feltételei.

A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a választottbíróági kikötés nem a Pp. 41. § (1) bekezdése szerinti alávetéses illetékesség, hanem a választottbíróaságról szóló 1994. évi LXXI. tv. 3. § (1) bekezdése és a Ptk. 7. § (2) bekezdése szerinti hatásköri kikötés, tehát a felek rendes bírósági út helyett választottbíróági eljárást kötnek ki. A Fővárosi Ítéltábla megjegyzi, hogy a Pp. a választottbíráskodásnak nem háttérjoga. A másodfokú bíróság osztja az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a tekintetben, hogy a felek választottbíróági megállapodása érvényesen nem jött létre, hiszen nem létező választottbíróaság eljárását kötötték ki. A felek megállapodását pedig e tekintetben sem lehet kiterjesztően értelmezni.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla azt is, hogy amennyiben a felek választottbíróaságot kötöttek volna ki, úgy a per megszüntetésének nem a Pp. 157. §-a és a 130. § (1) bekezdés b) pontja alapján lenne helye, hanem a Vbt. 8. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján kerülhetett volna sor a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történő elutasítására, vagy a per megszüntetésére.

A másodfokú bíróság álláspontja is az, hogy a Pp. 157. §-a, 130. § (1) bekezdés i) pontja és 121/A. § alapján történő per megszüntetésének sem volt helye. Részben a másodfokú bíróság e körben is osztja az elsőfokú bíróság jogi álláspontját; másrészt a Pp. 157. § (1) bekezdése értelmében a per megszüntetésére csak a Pp. 130. § (1) bekezdés a-h) pont alapján van helye, a 130. § (1) bekezdés i) pontja alapján per megszüntetésére nem kerülhet sor; harmadrészt a Pp. 121/A. §-át a 2009. évi LXVIII. tv. 14. § (1) bekezdése 2010. augusztus 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezte.

Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok betartásával járt el és hozta meg döntését, az új szakértő kirendelésének Pp. 182. § (3) bekezdésében foglalt

feltételei nem álltak fenn, a döntéshez szükséges körben a bíróság a bizonyítási eljárást lefolytatta, és a bizonyítékok okszerű mérlegelésével hozott érdemben helytálló ítéletet és a másodfokú bíróság a jogi indokolással is mindenben egyetért. Emiatt a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokainál fogva hagyta helyben a Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a másodfokú bíróság azzal egészíti ki az elsőfokú bíróság jogi indokolását, hogy a felperes 2008. szeptember 16-ai és szeptember 19-ei levele nem készre jelentést tartalmaz, mert a készre jelentésnek magában kellett foglalnia a szerződésben meghatározott dokumentumok létét, így a minőségi tanúsítvány létét is. A felperes azonban a 2008. szeptember 19-ei levelében és a szeptember 22-ei faxüzenetben is közölte az alperessel, hogy a minőségi tanúsítvány még nem áll rendelkezésére. A szeptember 16-ai levélben foglaltakat tehát nem készre jelentésnek, hanem készen állásnak lehet tekinteni, ami azt jelenti, hogy a terményt betakarították és az beraktározva rendelkezésre áll. A tanúvallomásokból megállapítható, hogy a minőségi tanúsítvány beszerzése kb. 5 napot vett igénybe. Az alperes 2008. szeptember 4-én már a szerződéstől való elállási szándékát jelezte, amit a felperes nem fogadott el, és közölte, hogy a szerződésben kikötött időszak alatt szállítani tud.

A termény szállításának konkrét időpontját is egyező akaratnyilvánítással kellett volna a feleknek meghatározniuk, nem pedig az alperes egyoldalú nyilatkozatával, ugyanis ez utóbbira vonatkozó következtetést a 2008. február 6-ai megállapodásból nem lehet levonni. Az ilyen értelmezés a Ptk. 207. § (4) bekezdésébe ütközne. A felperes pedig a felek között korábban létrejött szerződésekkel bizonyította, hogy korábban kötöttek olyan megállapodást is, amely szerint az alperes egyoldalúan jogosult volt meghatározni a termény átadásának időpontját, vagyis ha ilyen alperesi egyoldalú jogosítványt kikötöttek, ezt az írásbafoglalt szerződés tartalmazta. Az alperes a 2008. szeptember 18-ai levelében kért szeptember 24-ére történő szállítást, a felperes azonban a másnapi levelében jelezte, hogy minőségi vizsgálat szükséges; a bonifikálás még hiányzik. Így tehát nem történt közös megállapodás a szerződésben kikötött időszakban a szállítás időpontjának meghatározására (Ptk. 211-213. §). Az alperes is tudott arról, hogy a minőségi vizsgálat kb. 5 napot vesz igénybe, tehát az alperes a 2008. szeptember 18-ai ajánlatában ezt figyelmen kívül hagyva a termény átadására nem megfelelő határidőt szabott a felperes részére. Nyilvánvaló volt, hogy a felperes a rendelkezésre álló idő alatt a minőség tanúsítására nem képes, így készre jelenteni sem tudja az árut.

E körben sem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy az alperes már 2008. szeptember 4-én el akart állni a szerződéstől, így a bíróság helyesen vont le következtetést arra, hogy az alperes értékesítési nehézségei miatt kívánt elállni a szerződéstől, ennek oka pedig az volt, hogy a termény piaci ára a szerződés megkötésétől eltelt időben nagymértékben zuhant. Az alperes valóban nem bizonyította azt, hogy a továbbiakban a szerződés teljesítéséhez már nem fűződött érdeke. Ezt cáfolja az alperes által becsatolt értékesítési megállapodás is, miszerint

az alperes a megrendelőjével kötött szerződésben is nem konkrét időpontot, hanem intervallumot határozott meg a termény átadására. A kötelezett késedelme esetén egyébként a megrendelőnek kell az utólagos teljesítésre megfelelő határidőt szabni a Ptk. 300. § (2) bekezdése értelmében, és a szerződéstől való elálláshoz arra is szükség lenne, hogy e határidő eredménytelenül teljen el {Ptk. 300. § (1) bekezdés}.

Miután az alperes az érdekmúlást nem bizonyította, póthatáridőt pedig nem szabott a felperesnek a teljesítésre, így az alperes szerződéstől való elállása a Ptk. 395. § (1) bekezdése alapján történhetett, ez esetben viszont az alperes köteles a felperest ért kárt megtéríteni.

A felperes az őt ért kárt szakértői véleménnyel bizonyította, mely szakvélemény aggálytalan, hiszen a szakértő indokát adta annak, hogy a termény tényleges vételára reális volt, ez tőzsdei adatok, a termelőktől nyert adatok, illetve a szakértő által az interneten fellelt adatok alapján aggálytalanul volt megállapítható. Önmagában az, hogy a fél nem ért egyet a szakértő véleményével, nem jelenti azt, hogy a szakvélemény aggályos lenne és emiatt másik szakértőt kellene kirendelni.

Az alperes tehát a Ptk. 395. § (1) bekezdésére, 339. § (1) bekezdésére és 355. § (1), valamint (4) bekezdésére figyelemmel köteles megtéríteni a felperest ért kárt, amely a vételárkülönbözetből és tárolási díjból tevődik össze.

A fellebbezési eljárás költségeinek viselésére vonatkozó rendelkezés a Pp. 78. § (1) bekezdésén és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2010. december 17.

Dr. Kovács László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Pestovics Ilona s.k.
előadó bíró

Ráczné dr. Gohér Angyalka s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő